

PABO STEEDS MINDER IN TREK

1984

HET SCHOOLBLAD

De opleidingsscholen voor het primair onderwijs kennen een verontrustende terugloop van het aantal studenten. De voorzitter van de sectie opleidingen Jaap Brandligt, heeft tijdens de jaarvergadering van de sectie op 2 maart daarover nog eens zijn verontrusting uitgesproken.

Een baan in het onderwijs is niet aantrekkelijk. Veel jongeren laten zich nadrukkelijk beïnvloeden door de werkgelegenheidscijfers. Ze kiezen liever voor een opleiding die, althans op dit moment, een grotere kans op werk biedt. Het aantal aanmeldingen op de pabo's, de opleidingsscholen voor het primair onderwijs, heeft blijkens de verwachtingen het dieptepunt nog niet bereikt. In 1980 meldden zich nog ruim 6.000 nieuwe studenten aan bij de pedagogische academies en de opleidingsscholen voor het kleuteronderwijs. In 1985 worden er zo'n 4.500 aanmeldingen verwacht. In 1990 zakt dat aantal nog verder terug naar 1.500 nieuwe aanmeldingen. Een buitengewoon verontrustende ontwikkeling met ongetwijfeld bijzonder nadelige gevolgen voor het primair onderwijs. Als het aanbod van jonge mensen in het basisonderwijs zo sterk terugloopt, zal dat van invloed zijn op de ontwikkelingsprocessen in de scholen. De draagkracht en creativiteit van schoolteams zullen onder die vergrijzing zeker te lijden hebben. Bezinning op die situatie is dan ook dringend gewenst.

De sterke terugloop die voor de pabo's wordt verwacht, heeft ook gevolgen voor de werkgelegenheid. Als gevolg van een sterk inzakkend aanbod van de zijde van de opleidingen, zal het aantal werkzoekenden sneller afnemen. We zien dan ook dat er na 1985 sprake is van een nadrukkelijke afname van de werkloosheid. In 1980 stonden er 13.000 werkzoekende leerkrachten voor het primair onderwijs geregistreerd. In 1985 zal dat aantal oplopen naar 14.600. Terwijl in 1990 nog 8.200 leerkrachten zonder werk zullen zijn. Aan het eind van de jaren tachtig zullen na een periode van daling de geboortecijfers zich min of meer stabiliseren. Het is dan ook de verwachting dat het aantal kinderen in het primair onderwijs tussen '85 en '90 slechts een geringe terugloop te zien geeft.

■ Onzekere factoren

Nu zijn cijfers over de werkgelegenheidsontwikkeling weliswaar statistisch trefzeker aan te geven, de feitelijke ontwikkeling is een ander gegeven. Cijfers die de komende jaren in beeld brengen, zijn gebaseerd op huidige ontwikkelingen en de verwachtingen die men op grond van die ontwikkelingen mag hebben. De praktijk kent onverwachte wendingen, veranderingen die soms ook door de cijfers zelf mede worden veroorzaakt. Een onzekere factor in het totaal van de werk-

loosheid is het gedrag van de werkzoekenden zelf. Hoe lang blijft men zijn zinnen zetten op een baan in het onderwijs? Welke nieuwe keuzes worden gemaakt of voorbereid? Soms wordt bij gebrek aan een baan werk aanvaard buiten het onderwijs, maar blijft de ambitie bestaan om terug te keren zodra dat mogelijk is. In een ander geval bereidt men zich voor op een definitieve wisseling van beroep en beroepsperspectief. Het zijn factoren die van invloed zijn op het totaal van de werkgelegenheid. Factoren die de voorspelbare waarde van de statistische gegevens enigszins temperen.

HET SCHOOLBLAD 9/14.31

■ Arbeidstijdverkorting

Het zal duidelijk zijn dat ook arbeidstijdverkorting met enige omvang nadrukkelijk van invloed zal zijn op de werkgelegenheid in het onderwijs. Met name daarom is verkorting van de arbeidstijd noodzakelijk. Ondanks alle onzekerheden omtrent het feitelijk verloop van de werkgelegenheid laten de cijfers zien dat de werkloosheid in het onderwijs een groot probleem is. Een probleem dat zich voorlopig zeker niet alleen langs natuurlijke weg oplost. Herverdeling van werk langs de weg van arbeidstijdverkorting is en blijft geboden.